

meest natuurlijke zelfbehoud dringt ze hem in de hand, doch met geen ander doel, dan om de wreede huichelaars rond hem ermede te verslaan en hen machteloos te maken. Want wat bij minder sterke en doelbewuste zielen niet mogelijk zou zijn: geen oogenblik verliest hij in dezen wreeden strijd zijn drang naar waarheid... Doch bij zijn eerste schrede in de wereld komt hem een liefde tegen, zoo groot en zoo zuiver als eenig mensch slechts droomen kan: die van Mme de Rénal, de moeder van de kinderen die hij als onderwijzer op moet voeden. Hij echter weet deze liefde niet te verstaan. Zijn ziel is samengetrokken door wantrouwen en gekwetsten hoogmoed en eerzucht. Toch verovert hij haar, doch slechts omdat zulk een verovering deel uitmaakt van het programma, dat hij zich vorgenommen heeft om uit te voeren. Dat hij desniettemin in deze vrouw het geluk van zijn leven smaakt, komt, omdat Julien, als Stendhal, immer weder door het leven bedrogen wordt, en de vloed van zijn eigen, oorspronkelijk gemoed hem immer weder overstroomt en alle berekening mede sleurt.

Julien Sorel brengt het ver. Zijn opgang voltrekt zich met waarlijk Napoléontisch tempo. De liefde die hem en Mme de Rénal verbindt, wordt ontdekt, en de geestelijkheid verwijderd hem naar het Seminarium. Na een korten tijd van foltering maakt het toeval hem sekretaris van een „pair van Frankrijk”, in Parijs, den Markies De la Mole. Hij is er spoedig onmisbaar, en wordt gebruikt in politieke zendingen en intrigen. Een vreemde liefdesverhouding begint zich te ontwikkelen tusschen hem en de dochter van den markies, Mathilde de la Mole. Zij is, terecht, een „vrouwelijke Julien” genoemd. Ook zij is vol dorst naar leven en grootheid, en heeft tot voorbeeld gekozen de helden van haar eigen geslacht en van de oorlogen der Ligue en der Fronde. Doch hare aristocratische trots sluit haar van de wereld af, en in deze rust verveelt zij zich. In deze verveling wordt zij onweerstaanbaar getrokken door den raadselachtigen, som-

beren sekretaris van haar vader, de eenige der jonge lieden in wiens oogen zij geen onderworpenheid of aanbidding leest, doch veel-er koude laat. Zij werpt zich letterlijk in zijn armen, en overstelpt hem den volgenden dag met hare snijdende verachting voor „den lakei van haar vader”, aan wien zij zich gegeven heeft. Julien, die deze liefde aanvankelijk uit ijdelheid en berekening en wraakzucht aangenomen heeft, wordt door deze verachting tot waanzinnigen hartstocht opgezweept. Hun verhouding heeft de uitwerking van een moorddadigen haat; — weinig schrijvers vermochten, het innerlijk van een liefde te ontleden, die zich openbaart in de verfijndste wederzijdsche folteringen die slechts door plotselinge vlagen van even pijnvol hevigen hartstocht onderbroken worden. Met ontzaglijke zelfbeheersching, hoewel verscheurd van liefde, weet Julien dezen trots te breken. De Markies de la Mole moet zich in het verschrikkelijke schikken: zijn dochter aan een plebejer uit te huwelijken. Eenige jaren nadat Julien het huis van zijn vader verliet, is hij de toekomstige schoonzoon van een der grootste Fransche edellieden, geadeld en geridderd, en met een groote rol in het wereldleven in het naaste verschiet. Het eerste, zwaarste gedeelte van den weg is afgelegd. Dan treft het noodlot dezen Napoléon van 1830. De eerste minnares van Julien, die in hare verlatenheid langzaam aan haar liefde sterft, schrijft onder den invloed van jaloersche priesters een aanklagende brief. In een razernij van woede reist Julien naar het kleine stadje en schiet haar neer, in de kerk, gedurende den dienst.

Als de kerkerdeuren achter hem dichtvallen komt een groote en diepe verademing over hem, een rust die reeds des doods is. Het leven was schoon en groot, doch zwaar, en het loonde zooveel inspanning en koortsachtig streven niet. De innerlijkste waarheid van het leven onthult zich aan hem, in de stilte en op den drempel van den dood. Het was alles slechts een spel voor een oogenblik en ook de hartstocht voor Mathilde de